

ВІДПОВІДЬ
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на зауваження та рекомендації, викладені у проєкті експертного висновку ГЕР
«Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми
1574 Інтелектуальна власність
рівень вищої освіти «Магістр»,
спеціальність 081 Право

Київський національний університет імені Тараса Шевченка та гарант ОНП «Інтелектуальна власність» висловлюють щирю вдячність галузевій експертній раді за ґрунтовний аналіз освітньо-наукової програми (надалі - ОНП), висловлені зауваження та рекомендації щодо покращення ОНП. Висловлені рекомендації та зауваження будуть сприяти подальшому вдосконаленню та розвитку освітньої програми, змістовному наповненню її освітніх компонентів, підвищенню рівня зацікавленості здобувачів освіти до ОНП. Водночас, хочемо навести певні зауваження стосовно окремих позицій проєкту експертного висновку ГЕР.

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
<p>Критерій 1. Проєктування та цілі освітньої програми</p> <p>Рекомендації Уточнити мету та посилити особливість (унікальність) освітньо-наукової програми, привести у відповідність з назвою освітньо-наукової програми та розмежувати з освітньо-професійною програмою «Інтелектуальна власність», яка реалізується тією ж кафедрою.</p>	<p>Дякуємо ГЕР за високу оцінку ОНП за критерієм 1, проте вважаємо за необхідне надати ряд додаткових пояснень:</p> <p>1. Як зазначено у звіті самооцінювання, ціллю ОНП є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий освітній та науковий простір фахівця, здатного до самостійної практичної та науково-дослідницької діяльності у сфері права інтелектуальної власності.</p> <p>Унікальність ОНП виражається у тому, що:</p> <p>а) отриманий за ОНП освітній рівень вважається спеціальною освітою з інтелектуальної власності та є необхідною умовою подальшої професійної роботи здобувача у цій сфері, зокрема, як патентного повіреного (п.3. Положення про представників у справах інтелектуальної власності (патентних повірених), затвердженого постановою КМУ від 10 серпня 1994 р. № 545) та судового експерта з інтелектуальної власності;</p> <p>б) наразі в Україні лише два заклади вищої освіти, крім Київського національного університету імені Тараса Шевченка (надалі - Університет) мають впроваджені ОП з інтелектуальної власності за спеціальністю 081 Право (Сумський державний університет та Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького);</p> <p>в) в Університеті на базі кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права НН Інституту права напрацьовано багаторічний та успішний досвід підготовки висококваліфікованих спеціалістів з права інтелектуальної власності за ОР Магістр.</p> <p>Підготовка здобувачів вищої освіти за ОНП забезпечує:</p> <p>1) залучення здобувачів ОНП до широкого спектру наукових досліджень з проблем охорони прав інтелектуальної власності, їх участь у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях з проблем охорони прав інтелектуальної власності;</p> <p>2) результати проведення здобувачами наукових досліджень публікуються у фахових наукових виданнях, проходять апробацію та опублікування у збірниках національних та міжнародних науково-практичних конференціях;</p> <p>3) виконання здобувачами кваліфікаційної роботи магістра, що вимагає від здобувача проведення ґрунтовних наукових досліджень з обраної тематики;</p> <p>4) можливість продовження навчання та наукового дослідження обраної проблематики на третьому рівні вищої освіти за програмою підготовки доктора філософії галузі права;</p>

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>5) можливість участі здобувачів у наукових гуртках та круглих столах, що організуються та проводяться кафедрою;</p> <p>6) можливість участі здобувачів за ОНП у всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт з інтелектуальної власності та олімпіаді з інтелектуальної власності.</p> <p><i>Враховуючи наведене, констатуємо відсутність підстав для зниження оцінки за Критерієм 1 до рівня В та просимо підвищити оцінку за цим критерієм до рівня А.</i></p>
<p>Критерій 2 Структура та зміст освітньої програми</p> <p>Рекомендації Передбачити в освітньо-науковій програмі та навчальному плані на її основі години та кредити ЄКТС для комплексного кваліфікаційного іспиту. Забезпечити належне інформування здобувачів вищої освіти про процедуру обрання вибіркового дисциплін. Доповнити програмні результати навчання, які сукупно формують практики, ПРН21-23.</p>	<p>Висловлюємо щирю вдячність ГЕР за надані рекомендації за Критерієм 2, зокрема, за пропозицію доповнити програмні результати навчання, які сукупно формують практики, ПРН21-23.</p> <p>Водночас, не повною мірою погоджуємося із іншими рекомендаціями ГЕР за цим критерієм.</p> <p>1. Щодо зауваження про відсутність у навчальному плані кредитів для ОК «Комплексний кваліфікаційний іспит за спеціальністю Право» відзначаємо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - При укладанні і ОП і навчального плану Університет керується засадничими принципами ЄКТС – кредитний вимір мають мати всі ті види діяльності студента за допомогою яких студент набуває запланованих результатів навчання. - Будь-яка форма оцінювання, у тому числі й підсумкова атестація не є тим видами навчальної діяльності студента, за допомогою яких студент набуває запланованих результатів навчання, а від так ні для іспиту, ні для кваліфікаційного іспиту, ні для процедур захисту курсової роботи/проекту чи захисту кваліфікаційної роботи кредити ЄКТС не виділяються ні в жодному з майже тисячі описів освітніх програм затверджених в Університеті, ні у створених на їх основі навчальних планах (кредити за курсову роботу і кваліфікаційну роботу надаються за їх виконання а не за їх захист – захист є процедурою оцінювання і присвоєння). Всі форми підсумкової атестації є незалежним оцінюванням рівня компетентностей, здобутих випускником. - Абсолютно зрозуміло що під час підсумкової атестації студенти вже не набувають якихось нових знань та вмінь (або компетентностей), а лише демонструють досягнення певних результатів навчання. Ця позиція закріплена Університетом у «Положенні про організацію освітнього процесу КНУТШ»: «КРЕДИТ ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, що необхідний для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Зазвичай за рівномірного розподілу навчального часу із дисциплін у семестрі один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню у три академічні години навчальних занять і самостійної роботи в навчальному тиждні; не включає час, що відведено для підсумкового контролю.» - Додатково зазначимо що жоден із запроваджених державою за регульованими професіями кваліфікаційних іспитів не має кредитного виміру. <p>Просимо ГЕР вилучити дану рекомендацію з остаточного тексту висновку.</p> <p>2. Стосовно рекомендації щодо забезпечення належного інформування здобувачів вищої освіти про процедуру обрання вибіркового дисциплін, звертаємо увагу на наступне:</p> <p>За ОНП «Інтелектуальна власність» здобувачі мають право обрати навчальні дисципліни з вибіркового блоків «Правова охорона й захист прав</p>

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>інтелектуальної власності», «ІТ-право», «Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності та трансфер технологій».</p> <p>Інформація про перелік навчальних дисциплін вибіркового блоку та їх опис розміщена у вільному доступі для здобувачів та всіх бажаючих на сайті НН Інституту права http://law.knu.ua/index.php/ua/vybirkovyi-bloky-dystsyplin-os-mahistr та кафедри https://ip.law.knu.ua/студентам/ор-магістр/освітня-програма-інтелектуальна-власність-ор-магістр. Здобувачі належним чином інформуються про вибіркові блоки та їх компоненти на першій зустрічі з адміністрацією НН Інституту права та гарантом ОНП. Крім того, здобувачі завжди мають можливість звернутися до гаранта чи викладачів профільної кафедри з будь-яких питань, що стосуються обрання вибіркового блоку за ОНП.</p> <p>Процедура вибору навчальних дисциплін є відкритою та відбувається згідно п. 3.7. Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf</p> <p>Враховуючи наведене, констатуємо відсутність підстав для зниження оцінки за Критерієм 2 до рівня В та просимо підвищити оцінку за цим критерієм до рівня А.</p>
<p>Критерій 3 Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання</p> <p>Рекомендації Визначити чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. На початку навчального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливості та переваги неформальної освіти.</p>	<p>Важко зрозуміти чому в проекті висновку надано цю рекомендацію.</p> <p>1. КНУТШ враховує потреби студентів та надає можливості перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відповідні норми визначені Положенням про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка, (введене в дію наказом ректора КНУ №86-32 від 07 лютого 2023 року: http://senate.univ.kiev.ua/?p=2271).</p> <p>2. Здобувачі належним чином інформуються про можливості неформальної освіти та визнання її результатів на першій зустрічі з адміністрацією НН Інституту права та гарантом ОНП.</p> <p>3. Як зазначено у звіті самооцінювання в умовах запровадження воєнного стану та на виконання Наказу ректора від 10 березня 2022 року №147-32 «Про організацію освітнього процесу у період з 14 березня по 1 квітня 2022 року» профільна за реалізацію освітньої програми кафедра запропонувала здобувачам освіти перелік онлайн курсів для самостійного проходження https://ip.law.knu.ua/home/online-courses_ip_it. Успішне проходження вказаних курсів (у разі отримання студентом відповідного сертифікату) зараховуються при проведенні поточного контролю.</p> <p>Водночас, констатуємо, що здобувачі за ОНП, наразі не виявили бажання скористатися можливостями визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.</p> <p>Враховуючи наведене, з огляду на реалізацію здобувачами освіти за ОНП можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, наполягаємо на підвищенні оцінки за цим критерієм до рівня А.</p>
<p>Критерій 4 Навчання і викладання за Освітньою програмою</p> <p>Рекомендації Оновити робочі програми дисциплін в частині рекомендованої літератури, а саме використовувати в навчальному процесі</p>	<p>Не можемо повною мірою погодитися із висловленою рекомендацією за Критерієм 4 враховуючи наступне:</p> <p>1. Оновлення змісту освітніх компонентів відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка від 11.04.2022 р. В Університеті кожного року здійснюється моніторинг стану підготовки робочих програм навчальних дисциплін, за результатами якого здійснюється їх оновлення викладачами.</p>

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
літературу українською мовою або мовами ЄС.	<p>2. Оновлення РНП за ОНП контролюється НМК НН Інституту права та здійснюється щорічно напередодні початку навчального року, що зумовлюється, у тому числі, потребою осучаснення змісту освітніх компонентів в умовах євроінтеграційних тенденцій розвитку законодавства України у сфері інтелектуальної власності, а також впровадження у навчальному процесі нових редакцій Описів ОНП у 2021 та 2022р.</p> <p>3. ЕГ було забезпечено всі можливості ознайомлення з РНП за ОНП за 2022 р. та 2021 роки. Додатково посилання на розміщені на сайті кафедри робочі навчальні програми з вибіркових компонентів ОНП за 2022 р. та 2021 років були надані на запит ЕГ.</p> <p>4. Навчання за ОНП здійснюється виключно українською мовою, а у навчальному процесі використовується література українською мовою та мовами ЄС. Зазначення іноземних джерел у РНП зумовлюється потребою застосування порівняльно-правового та історичного методу наукового дослідження закономірностей та явищ, що формують предмет навчальної дисципліни.</p> <p>Враховуючи наведене, не вбачаємо підстав для зниження оцінки за Критерієм 4 до рівня В та просимо підвищити оцінку за цим критерієм до рівня А.</p>
<p>Критерій 5 Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p> <p>Рекомендації Дотримуватися політики нульової толерантності до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Розміщувати кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти на офіційному сайті університету або в репозитарії.</p>	<p>Не можемо повною мірою погодитися із висловленими рекомендаціями за Критерієм 5 враховуючи наступне:</p> <p>1. В Університеті дотримується політики нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Етичний кодекс університетської спільноти: https://www.knu.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf - Положення про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: http://senate.univ.kiev.ua/?p=1352 - Ухвала Вченої ради “Про репутаційну політику у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка ”: http://senate.univ.kiev.ua/?p=937 - Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: http://senate.univ.kiev.ua/?p=2104. <p>До розробки та впровадження Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка був залучений гарант ОНП «Інтелектуальна власність» та інші науково-педагогічні працівники кафедри.</p> <p>Щорічно гарант та керівництво НН Інституту права організовує зустріч із здобувачами ОР «Магістр» першого року навчання щодо дотримання правил академічної доброчесності та наголошує на наслідках недодержання цих правил.</p> <p>Крім того, профільна кафедра регулярно організовує та проводить заходи, присвячені академічній доброчесності і боротьбі з плагіатом. Питання, що стосуються академічної доброчесності, правил цитування та недопущення плагіату, висвітлюються в рамках обов’язкового компонента освітньої програм «Проблеми теорії права та методологія наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності». Наукові керівники також проводять індивідуальну роботу з здобувачами щодо дотримання ними правил академічної доброчесності під час освітнього процесу та підготовки кваліфікаційної роботи.</p> <p>2. Відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 Право, спеціальність</p>

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
	<p>081 Право, кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти.</p> <p>У Репозитарії Університету розміщені електронні тексти кваліфікаційних робіт здобувачів освіти з додержанням вимог законодавства про авторське право, зокрема, кваліфікаційні роботи з інтелектуальної власності, дозвіл на розміщення яких було надано здобувачами освіти та які доступні за посиланням https://ir.library.knu.ua/knurepo/handle/123456789/222.</p> <p>Наголошуємо, що на запит ЕГ було надано посилання на електронні тексти всіх кваліфікаційних робіт ОР Магістр здобувачів освіти за ОНП 2022 р. та результати перевірки їх на предмет перевищення гранично допустимого рівня запозичень (плагіату).</p> <p>Враховуючи наведене, констатуємо відсутність підстав для зниження оцінки за Критерієм 5 до рівня В та просимо підвищити оцінку за цим критерієм до А.</p>
<p>Критерій 6 Людські ресурси</p>	<p>Висловлюємо щирі вдячність галузевій експертній раді за підвищення оцінки ОНП за цим критерієм до рівня А.</p>
<p>Критерій 7 Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p> <p>Рекомендації Регулярно інформувати здобувачів вищої освіти про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в КНУ ім. Т.Шевченка.</p>	<p>Не можемо погодитися із висловленими рекомендаціями за Критерієм 7 враховуючи наступне:</p> <p>1. За ОНП періодично проводяться просвітницькі заходи щодо вирішення конфліктних ситуацій та антикорупційної діяльності, дотримання принципів академічної доброчесності, на що зверталася увага у звіті самооцінювання. Зокрема, в Університеті запроваджені заходи, спрямовані на попередження конфліктних ситуацій (включаючи пов'язані дискримінацією та булінгом), алгоритм дій у випадках виникнення конфліктних ситуацій та способи їх вирішення регулюються Порядком вирішення конфліктних ситуацій у КНУТШ.</p> <p>Усі працівники Університету та здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися засад Етичного кодексу університетської спільноти. Всі документи розміщені на сайті Університету і доступні для знайомлення всіма учасниками освітнього процесу. Також серед здобувачів вищої освіти постійно ведеться роз'яснювальна робота з цього приводу як гарантом, так адміністрацією НН Інституту права, а також науково-педагогічними працівниками на зустрічах із здобувачами за ОНП.</p> <p>2. У звіті самооцінювання та на зустрічах ЕГ із викладачами, науково-педагогічними працівниками за ОНП окремо відзначали про відсутність будь-яких проявів конфліктів за ОНП та у трудовому колективі НН Інституту права, необхідність додержання засад Етичного кодексу Університетської спільноти при вирішенні будь-яких конфліктних ситуацій.</p> <p>3. Щорічно кафедра та керівництво НН Інституту права на зустрічі із здобувачами ОР «Магістр» інформують про процедуру вирішення конфліктних ситуацій. Крім того, здобувачі завжди мають можливість звернутися до гаранта чи профільної кафедри з будь-яких питань, що стосуються вирішення конфліктних ситуацій, що можуть виникнути під час навчання.</p> <p>Враховуючи наведене, констатуємо відсутність підстав для зниження оцінки за Критерієм 7 до рівня В та просимо підвищити оцінку за цим критерієм до А.</p>
<p>Критерій 8 Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>Важко погодитись з висловленими рекомендаціями за критерієм 8 з огляду на наступне.</p> <p>1. На початку навчального року гарант та керівництво НН Інституту права проводить зустріч із здобувачами ОР «Магістр», на якій інформують про можливість надання пропозиції з удосконалення ОНП.</p>

Проект висновку ГЕР	Відповідь КНУТШ
<p>Рекомендації На початку начального року інформувати здобувачів вищої освіти про можливість надавати пропозиції з удосконалення освітньо-наукової програми, про результати врахування або неврахування наданих пропозицій.</p>	<p>2. Здобувачі за ОНП беруть участь у процесі обговорення змін до ОНП, зокрема, через органи студентського самоврядування. Зокрема, зміни до ОНП обговорювалися на засіданнях Студентського парламенту НН Інституту права (витяг із протоколів засідання Студпарламенту від 31.08.2022 та від 20.01.2021). При визначенні програмних результатів навчання була врахована їх пропозиція щодо врахування при формуванні навчальних дисциплін програми ЄДКІ; надання здобувачам практичних знань та вмінь у сфері охорони інтелектуальної власності, а також навичок щодо публікацій результатів своїх досліджень. Зазначені протоколи Студпарламенту були надані за запитом ЕГ.</p> <p>3. Здобувачі за ОНП мають безумовну можливість протягом всього періоду навчання контактувати з гарантом, науково-педагогічними працівниками, відповідальними за провадження ОНП, адміністрацією НН Інституту права та надавати свої пропозиції щодо покращення змісту окремих освітніх компонентів, їх зміну та оновлення.</p> <p>Враховуючи наведене, наполягаємо на підвищенні оцінки за цим критерієм до рівня А.</p>
<p>Критерій 9 Прозорість та публічність</p> <p>Рекомендації Узгодити інформацію на сайті університету, сторінках інституту та кафедри.</p>	<p>Не можемо повною мірою погодитися із висловленим зауваженням за Критерієм 9 враховуючи наступне.</p> <p>1. Стосовно рекомендації про узгодження інформації на сайтах університету, інституту та кафедри відзначаємо, що інформаційна відкритість є необхідною умовою функціонування ЗВО, особливо у сучасних умовах воєнного стану та подолання наслідків пандемії, тому це питання перебуває під постійним моніторингом. Інформаційне забезпечення здійснюється, зокрема і через сайти університету, НН Інституту права та кафедри, де безпосередньо і розміщена уся інформація щодо ОНП.</p> <p>Інформація на сайті Університету стосується загальноуніверситетського рівня, на сайті НН Інститут права представлена базова інформація по всім освітнім програмам, навчання за якими відбувається в Інституті, а основним джерелом інформації для здобувачів за ОНП є сайт кафедри. Така побудова інформаційної політики відображає ієрархію відносин в межах Університету, враховуючи його складну структуру за напрямками підготовки, спеціальностями та освітніми програмами. Групування всієї інформації на одному сайті значно би переважувало систему та обтяжувало пошук необхідної інформації. Тому така організація інформування здобувачів, абітурієнтів, здобувачів та стейкхолдерів є оптимальною для закладів такого типу яким є Університет.</p> <p>2. Інформація, що розміщена на сайті профільної кафедри https://ip.law.knu.ua є новітньою, актуальною, постійно доповнюється, із можливістю вільного доступу до неї всіх бажаючих. Крім того, відзначаємо, що на сайті кафедри розміщено значну кількість наукових статей викладачів та сучасних презентаційних матеріалів з навчальних дисциплін за ОНП та інші навчальні матеріали, доступ до яких є вільним для здобувачів ОНП та всіх бажаючих.</p> <p>Відзначаємо, що політика відкритого доступу до інформації про інтелектуальну власність у цілях популяризації знань щодо охорони прав інтелектуальної власності є одним із базових принципів діяльності профільної за реалізацію ОНП кафедри інтелектуальної власності та інформаційного права.</p>